

NORGES HØYESTERETT

Den 12. februar 2004 avsa Høyesterett dom i

HR-2004-00310-A, (sak nr. 2003/670), sivil sak, anke,

If Skadeforsikring NUF

(advokat Emil Bryhn – til prøve)

mot

A

(advokat Jakob Wahl)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Støle**: Saken gjelder arbeidstakers krav på erstatning etter lov om yrkesskadeforsikring § 11 første ledd bokstav c. Spørsmålet er om en dyp venetrombose (blodpropp), som en sveiser pådro seg i arbeidet, skal anses omfattet av bestemmelsen, med den følge at If Skadeforsikring NUF er ansvarlig som yrkesskadeforsikrer.
- (2) A er født i 1935 og arbeidet som sveiser på Tangen Verft i Kragerø fra april 1953. Frem til en gang på 1980-tallet ble det brukt såkalt elektrodessveis, en metode som innebar hyppig utskiftning av elektroder, og dermed også skifte av arbeidsstilling. Bedriften gikk etter hvert over til rørtrådsveising der sveiserne benyttet pistoler. Man slapp da de stadige elektrodesskiftene fordi mating av sveistråd skjedde automatisk. Dette muliggjorde en mer kontinuerlig sveiseprosedyre. Metoden var mer effektiv og derved produksjonsfremmende, men samtidig mer anstrengende for sveiserne med lengre perioder med konsentrert sveisearbeid. Blant As arbeidsoppgaver var sveising av dobbeltbunnede skipsseksjoner, og dette nødvendiggjorde mye knesittende arbeidsstillinger.
- (3) I september 1994 ble A sykemeldt som følge av dyp venetrombose i det ene benet. Han har senere ikke vært i arbeid og har siden 1. oktober 1995 vært innvilget 100 prosent uføretrygd. I løpet av 1990-årene fikk han plager med nedsatt hørsel samt øresus. Det ble videre i 1995 konstatert at han hadde pådradd seg en yrkesbetinget vibrasjonsskade i hendene.
- (4) A krevde skadene dekket som yrkesskade av If Skadeforsikring, som var det selskapet der hans arbeidsgiver hadde tegnet yrkesskadeforsikring. Da selskapet ikke aksepterte ansvar under forsikringen, ble det ved stevning 20. september 2000 fremsatt krav om at If

Skadeforsikring skulle betale erstatning, begrenset oppad til 2 millioner kroner. Kravet omfattet mænerstatning, lidt ervervstap og tap i fremtidig erverv. Kragerø herredsrett avsa 31. desember 2001 dom med slik domsslutning:

- ”1. If Skadeforsikring NUF dømmes til innen 14 – fjorten – dager fra forkynnelse av denne dom å betale A kr. 1.127.788 – kroner en million etthundre og tjuesyvtusen syv hundre og åttiåtte – med tillegg av rente iht. lov om renter ved forsinket betaling, fra forfall til betaling skjer.
2. Saksomkostninger tilkjennes ikke.”

(5) If Skadeforsikring anket til Agder lagmannsrett. A tok til motmæle og motanket for så vidt gjaldt herredsrettens fastsettelse av medisinsk invaliditet grunnet øresuslidelsen. Under ankeforhandlingen aksepterte selskapet As krav i motanken, og nedla sammenfallende påstand. If Skadeforsikring har senere utbetalt mænerstatning med samlet 152 240 kroner for vibrasjonsskaden og øresuslidelsen. Etter dette var tvisten for lagmannsretten begrenset til spørsmålet om venetrombosen som A var påført, var omfattet av yrkesskadeforsikringen, samt spørsmålet om utgangspunktet for beregningen av rente.

(6) Agder lagmannsrett avsa 28. februar 2003 dom med slik domsslutning:

”Hovedanken

1. Herredsrettens dom, domsslutningen punkt 1, stadfestes, dog slik at erstatningsbeløpet settes til 1.351.200 – en million tre hundre og femtientusen to hundre – kroner.
2. If Skadeforsikring NUF dømmes til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale A 136.195 – etthundre og trettise tusen etthundre og nittifem – kroner og 189.625 – etthundre og åttinitusen sekshundre og tjue fem – kroner i saksomkostninger for henholdsvis lagmannsrett og herredsrett. I tillegg påløper renter etter forsinkelsesrenteloven fra dagen etter forfall til betaling skjer.

Motanken

1. If Skadeforsikring tilpliktet å betale mænerstatning gruppe 4, knyttet til vibrasjonsskade (17%) og øresus med følgesymptomer (25%)
2. If Skadeforsikring NUF dømmes til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale A 68.095 – sekstiått tusen og nittifem – kroner i saksomkostninger for lagmannsretten. I tillegg påløper renter etter forsinkelsesrenteloven fra dagen etter forfall til betaling skjer.”

(7) If Skadeforsikring har anket til Høyesterett. Anken gjelder rettsanvendelsen i lagmannsrettens dom i hovedanken. Det ble i ankeerklæringen prinsipalt gjort gjeldende at venetrombosen ikke dekkes av yrkesskadeforsikringen, og at selskapet derfor måtte frifinnes. Subsidiært ble anført at lagmannsretten uriktig hadde fastsatt utgangspunktet for renteberegningen til en måned etter at skademelding var sendt inn, idet riktig utgangspunkt måtte være en måned etter at skriftlig påkrav med tapsdokumentasjon ble fremsatt, jf. morarenteloven § 2. Under saksforberedelsen for Høyesterett har selskapet frafalt denne subsidiære anførsel.

- (8) Som sakkyndige for Høyesterett ble oppnevnt professor dr. med. Per Morten Sandset og seksjonsoverlege Antonio Rosales. De har avgitt skriftlige erklæringer til bruk for Høyesterett. Videre har A og to vitner avgitt forklaring ved bevisopptak, og det er fremlagt enkelte nye dokumenter.
- (9) Saken står for øvrig for Høyesterett i samme stilling som for lagmannsretten.
- (10) *Den ankende part – If Skadeforsikring NUF* – har i korte trekk anført:
- (11) Det er ikke grunnlag for å anse blodpropp som yrkesskade etter yrkesskadeforsikringsloven § 11. Blodpropp er ikke yrkessykdom etter folketrygdloven, og etter langvarig praksis heller ikke etter yrkesskadeforsikringsloven. Lagmannsrettens dom innebærer et systemskifte. Blir dommen stående, vil det innebære at man forlater ordningen med et listesystem med forankring i folketrygdloven, til fordel for en ordning der enhver yrkesskade dekkes så fremt det foreligger faktisk årsakssammenheng.
- (12) Det erkjennes at det er faktisk årsakssammenheng mellom blodproppen og arbeidet som sveiser ved Tangen Verft, samt at det var denne blodproppen som førte til at A ble arbeidsufør. Men dette er ikke tilstrekkelig til at sykdommen kan anses dekket under hans arbeidsgivers yrkesskadeforsikring. Bestemmelsen i yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav c er ment som en sikkerhetsventil – en snever unntaksregel – for de typiske yrkesskader som ennå ikke er kommet på listen. Ordlyden er ikke klar, og bestemmelsen må undergis en presiserende fortolkning i samsvar med det som var lovgivers intensjon da loven ble vedtatt i 1989.
- (13) Lagmannsrettens dom vil gi et annet og større dekningsfelt enn det som var meningen, og reelle hensyn taler mot en slik omlegging. Det vil åpne for krav om dekning for nye sykdommer, noe som vil føre til flere tvister for domstolene med vanskelige og sammensatte årsaksforhold. Konsekvensene vil være vanskelige å overskue, og en omlegging bør ikke foretas av domstolene, men overlates til lovgiver.
- (14) Et minimumskrav må være at det er tale om en typisk yrkesskade. Det er ikke tilfelle for blodpropp. Krav om dekning av slike sykdommer vil reise enda vanskeligere bevissspørsmål med hensyn til faktisk årsakssammenheng enn belastningsskadene, som det er enighet om ikke kan kreves dekket under yrkesskadeforsikringen.
- (15) Dersom lagmannsrettens dom skulle bli stadfestet av Høyesterett, er det enighet mellom partene om erstatningsberegningen og om hvordan kravet fordeler seg på de ulike postene. Tapet i fremtidig erverv er den største posten, men det er også påløpt et betydelig rentekrav.
- (16) If Skadeforsikring NUF har nedlagt slik påstand:
- ”If Skadeforsikring NUF frifinnes.”**
- (17) *Ankemotparten – A* – har i korte trekk anført:
- (18) Lagmannsretten har tolket yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav c riktig når retten er kommet til at A har rett til dekning under forsikringen, og dommen må derfor stadfestes.

- (19) Høyesterett skal ikke ta stilling til om blodpropp generelt gir rett til dekning som yrkessykdom. Saken gjelder en konkret individuell vurdering av om den sykdom A har pådradd seg, berettiger til utbetaling under den yrkesskedeforsikring som hans arbeidsgiver har tegnet i If Skadeforsikring. Det bestrides at lagmannsrettens dom innebærer noe systemskifte med hensyn til dekningsområdet for yrkesskedeforsikring. Spørsmålet er om lovens § 11 første ledd bokstav c kommer til anvendelse i dette tilfelle, og da som et supplement til samme bestemmelse bokstav b.
- (20) Resultatet lagmannsretten har kommet til, har klar forankring i bestemmelsens ordlyd. Ved vedtakelsen av yrkesskedeforsikringsloven la lovgiver vesentlig vekt på å sikre arbeidstakere et godt erstatningsrettslig vern ved yrkesskade. Anken kan ikke føre frem uten at Høyesterett fraviker den forståelse som naturlig følger av ordlyden, og forarbeidene gir ikke grunnlag for en slik innskrenkende fortolkning. Dyp venetrombose kan ikke likestilles med belastningslidelser, som det er enighet om faller utenfor dekningsområdet.
- (21) Når det foreligger årsakssammenheng mellom As utførelse av sveisearbeid og blodproppen, og det var dette som skjøv ham ut av arbeidslivet, er vilkårene for dekning oppfylt. Dekningsområdet for yrkesskedeforsikringsloven er videre enn etter folketrygdloven, og § 11 første ledd bokstav c er ikke en snever unntaksregel. Det rettferdssynspunkt som var en del av formålet med loven, tilsier at lagmannsrettens dom stadfestes.
- (22) A har nedlagt slik påstand:
- ”1.
Agder lagmannsretts dom pkt.1 og 2 i hovedanken stadfestes dog slik at erstatningsbeløpet settes til kr 1 416 558,-.
2.
If Skadeforsikring dømmes til å betale saksomkostninger for Høyesterett med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forkynnelse til betaling skjer.”
- (23) *Jeg er kommet til at anken ikke fører frem og at lagmannsrettens dom må stadfestes.*
- (24) Innledningsvis finner jeg det nødvendig å si noen ord om lovens system med hensyn til hvilke skader og sykdommer som dekkes av forsikringen.
- (25) Om dekningsområdet fastslår yrkesskedeforsikringsloven § 10 at yrkesskedeforsikringen skal (”med de unntak som følger av § 11”) dekke skader og sykdommer som arbeidstakere ”påføres i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden.” Det er ikke tvilsomt at de her nevnte generelle vilkår er oppfylt i vår sak. Avgjørende for spørsmålet om dekning under forsikringen blir derfor om den blodpropp som A pådro seg, faller inn under § 11 som regulerer nærmere hvilke skader og sykdommer som dekkes av forsikringen. Bestemmelsen lyder:
- ”Yrkesskedeforsikringen skal dekke
- a) skade og sykdom forårsaket av arbeidsulykke (yrkesskade),
b) skade og sykdom som i medhold av folketrygdloven § 13-4 er likestilt med yrkesskade.

- c) annen skade og sykdom, dersom denne skyldes påvirkning fra skadelige stoffer eller arbeidsprosesser.

Skade og sykdom som nevnt i første ledd bokstav b skal anses forårsaket i arbeid på arbeidssstedet i arbeidstiden, hvis ikke forsikringsgiveren kan bevise at dette åpenbart ikke er tilfellet.

Ved vurderingen av om en skade eller sykdom gir rett til dekning, skal det ses bort fra arbeidstakerens særlige mottakelighet for skaden eller sykdommen, hvis ikke den særlige mottakeligheten må anses som den helt vesentlige årsak.”

- (26) Den første kategorien tilfeller er de rene yrkesskadene, jf. bokstav a. Hva som forstås med ”arbeidsulykke”, er nærmere definert i lov 28. februar 1997 om folketrygd § 13-3 annet ledd jf. første ledd. Vår sak gir ikke foranledning til å gå nærmere inn på dette.
- (27) Derneft følger det av henvisningen i yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav b at dekningsområdet for skade og sykdom som er likestilt med yrkesskade, i utgangspunktet faller sammen med folketrygdloven § 13-4. Med hjemmel i denne bestemmelse har Sosialdepartementet ved forskrift 11. mars 1997 nr. 220 listet opp hvilke sykdommer som godkjennes som yrkessykdom. De lidelsene som er med på listen betegnes gjerne som listesykdommer.
- (28) Det fremgår av forarbeidene til yrkesskadeforsikringsloven at det var et bevisst valg når Justisdepartementet foreslo å knytte dekningsområdet for bokstav b-tilfellene til listesykdommene, jf. Ot.prp. nr. 44 for 1988-89 side 56. Dette innebærer likevel ikke at dekningsområdet etter de to lovene på dette punkt blir helt sammenfallende. Etter folketrygdloven § 13-4 gjelder tilleggsvilkår for godkjennelse som yrkessykdom, så som karakteristisk sykdomsbilde og påvirkning i en viss tid og med en viss konsentrasjon. Dertil kommer at regelen om omvendt bevisbyrde i yrkesskadeforsikringsloven § 11 annet ledd ikke gjelder for folketrygdloven. Samlet innebærer dette at dekningsområdet i praksis blir noe videre etter yrkesskadeforsikringsloven.
- (29) Listen over sykdommer som er likestilt med yrkesskade er i det vesentlige uendret fra 1997, da forskriften avløste tidligere forskrifter gitt i medhold av dagjeldende folketrygdlov av 1966. Blodpropp er ikke på listen. Etter det som er opplyst for Høyesterett, må det legges til grunn at det heller ikke foreligger aktuelle planer om å ta denne typen lidelser med på listen.
- (30) Som jeg allerede har vært inne på, er en viktig følge av at en skade eller sykdom er likestilt med yrkesskade etter yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav b, jf. folketrygdloven § 13-4 og forskrift nr. 220, at denne anses dekket av forsikringen med mindre forsikringsgiveren påviser at dette ”åpenbart ikke er tilfelle”, jf. § 11 annet ledd. Bakgrunnen for denne presumsjonsregelen er at det her er tale om typiske yrkessykdommer, jf. Ot.prp. nr. 44 for 1988-89 side 59.
- (31) Jeg går så over til spørsmålet om den blodpropp A pådro seg i 1994 gir ham krav på erstatning etter yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav c. Etter denne bestemmelse gjelder vanlige krav til bevisbyrde, det vil si at arbeidstaker må påvise at skaden eller sykdommen er påført ”i arbeid på arbeidssstedet i arbeidstiden”.
- (32) Etter min mening omfattes As blodpropp av ordlyden etter en naturlig fortolkning. Det er tale om ”annen skade og sykdom” som ikke er dekket av tilfellene under bokstav a eller b.

Videre følger det av den faktiske fremstilling jeg har gitt at sykdommen skyldes påvirkning fra skadelige arbeidsprosesser. Om den omlegging av produksjonen som fant sted på Tangen Verft og den sykdom som A pådro seg, uttaler herredsretten:

”På 1980-tallet ble sveisemetoden som ble brukt på Tangen endret fra elektrodeseising til rørtrådsveising. Dette medførte at sveiserne må være mye mer konsentrert og at de hele tiden må være mye nærmere smelteballen. I tillegg medførte dette at det ikke ble naturlige stopp i sveisearbeidet slik at sveiserne kunne bli sittende helt stille i samme vanskelige arbeidsstilling over lengre tid. I den senere tid har man gått over til mer mekanisert sveising, både ut fra effektiviseringshensyn og hensynet til arbeidernes helse. A fikk i 1994 venetrombose, blodpropp. Det er hos A konstatert kronisk venøs insuffisians, som følge av dyp venetrombose. Dette medførte at A ikke kom tilbake til arbeid. Han har siden den gang vært uføretrygdet.”

- (33) Denne fremstilling har lagmannsretten gitt sin tilslutning, og partene er for Høyesterett enige om at den er dekkende.
- (34) At det er årsakssammenheng mellom As utførelse av arbeid som sveiser på Tangen Verft og den blodpropp han pådro seg i september 1994, fremgår også av erklæringene fra de medisinske sakkyndige, og er for øvrig ikke bestridt. Det er videre på det rene at det var denne sykdommen som førte til at A ble fullstendig og varig arbeidsufør, slik at det også er årsakssammenheng mellom sykdommen og ervervstapet.
- (35) Problemstillingen blir da, slik jeg ser det, om forarbeidene gir tilstrekkelig grunnlag for en innskrenkende fortolkning av bestemmelsen i § 11 første ledd bokstav c, slik at A likevel ikke har krav på utbetaling under yrkesskadeforsikringen.
- (36) Det er naturlig å ta utgangspunkt i innstillingen fra utvalget som la frem forslag til nye regler om erstatning og forsikring ved yrkesskade – NOU 1988:6. Om avgrensningen av hvilke skader og sykdommer som burde gis dekning, heter det på side 72 blant annet:
- ”Dette bør innebære at en skade eller sykdom som ikke har noen årsakssammenheng med deltakelse i yrkeslivet, faller utenfor. Dette betyr spesielt – for skadenes del – at skader som like gjerne kunne ha skjedd andre steder og til andre tider, kan falle utenfor. På den annen side er det meningen at *alle* skader og sykdommer der slik årsakssammenheng er til stede, skal omfattes av ansvaret.”**
- (37) Utvalget fremhever videre på side 73 at det burde legges stor vekt på trygdemyndighetenes standpunkt til om skaden berettiget til stønad etter dagjeldende folketrygdlov kapittel 11, og at det burde tilstrebes en praksis som ligger nær opp til trygdemyndighetenes. Lovutkastet hadde i § 2 en bestemmelse om at likt med skade skulle regnes sykdom ”forårsaket av egenskaper ved arbeidet eller arbeidsstedet, etter nærmere regler gitt av Kongen.” Videre var i samme bestemmelse foreslått langt på vei tilsvarende regler som er inntatt i loven § 11 annet og tredje ledd.
- (38) Utvalget foreslo med andre ord en ordning der årsakssammenheng var det avgjørende avgrensningskriteriet, men slik at det skulle gis en egen forskrift om hvilke skader og sykdommer som skulle være dekningsberettiget. Forskriften skulle ligge nær opp til trygdemyndighetenes listesykdomsforskrift, men ikke være identisk med denne.
- (39) Justisdepartementet fant det uhensiktsmessig at det skulle utarbeides særskilte lister for hvilke sykdommer som skulle gi rett til dekning fra yrkesskadeforsikringen, jf. proposisjonen side 56. I umiddelbar tilknytning til dette, heter det videre:

”Forskriften med hjemmel i ftrl § 11-4 nr. 1 synes i store trekk å dekke behovet. Den dekker de viktigste av dagens yrkessykdommer og bør kunne endres raskt etter behov. Hensynet til enkelhet og samordning tilsier at den da benyttes.”

- (40) I samsvar med denne oppfatning fremmet departementet forslag til det som ble inntatt i loven § 11 første ledd bokstav b. For disse sykdommene var departementet enig i at det burde gis en regel om omvendt bevisbyrde, jf. § 11 annet ledd. Men i tillegg ville det etter departementets oppfatning være behov for en bestemmelse som kunne fange opp sykdommer som ikke var omfattet av listesykdomsforskriften. Om dette uttales samme sted:

”Selv om forskriften etter ftrl § 11-4 nr. 1 i prinsippet kan endres raskt, kan man i et konkret tilfelle stå overfor en sykdom som burde vært tatt med i listen, men som foreløpig ikke er det. Skadelidte bør også i disse tilfellene kunne kreve dekning under yrkesskadeforsikringen. Forutsetningen må imidlertid være at han eller hun påviser at årsaken er påvirkning på arbeidsplassen eller skadelige arbeidsprosesser, jf. utkastet § 11 første ledd bokstav c. Gjennom denne avgrensningen er det meningen å få fram at bare typiske yrkessykdommer skal gi rett til erstatning fra forsikringsgiveren. Belastningslidelsene faller utenfor, se også de spesielle merknadene til § 11 i kapittel VIII.”

- (41) Det er særlig den uttalelse jeg her har gjengitt som er påberopt av If Skadeforsikring til støtte for at bokstav c må begrenses til typiske yrkessykdommer som ennå ikke er kommet med på listen. Men denne uttalelsen i de generelle motivene må leses i sammenheng med de spesielle motivene til utkastet § 11, som det også uttrykkelig vises til. I proposisjonen side 89 heter det om § 11:

”Bokstav c åpner for at også andre skader enn de som er nevnt i bokstav a og b kan gi rett til dekning under yrkesskadeforsikringen. Forutsetningen er at arbeidstakeren beviser at skaden eller sykdommen skyldes påvirkning fra skadelige stoffer eller arbeidsprosesser. De skadelige stoffene må befinne seg på arbeidsplassen, jf. utkastet § 10. Sykdommer som skyldes radioaktiv stråling kan f.eks gi rett til dekning etter dette alternativet. Det samme gjelder andre sykdommer som etter sin art tilsvarende dem som gir rett til dekning etter bokstav b, men som ennå ikke er tatt med i listen etter ftrl § 11-4 nr. 1. Det er ikke meningen at belastningslidelser skal gi rett til erstatning etter bokstav c.”

- (42) Det foreligger ikke avgjørelser fra Høyesterett om forståelsen av bestemmelsen i yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav c. Etter det opplyste foreligger det heller ikke nevneverdig forsikringspraksis om denne bestemmelsen. Jeg finner imidlertid grunn til å nevne den såkalte Olivinsaken, der det var spørsmål om dekning av utgifter til behandling av ekstraordinær tannslitasje som skyldtes støv på arbeidsplassen. I en uttalelse til Sosialdepartementet 19. februar 1997 påpeker Justisdepartementets lovavdeling først at en slik skade ikke faller inn under dagjeldende folketrygdlov § 11-4 nr. 1, og dermed heller ikke under yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav b. Lovavdelingen uttaler imidlertid at mye taler for at en slik skade kan falle inn under samme bestemmelse bokstav c.
- (43) I Innst. S. nr. 151 for 1996-97 om behandling av et privat forslag om endring av folketrygdloven for å få dekket skade som nevnt, er omtalt Sosialdepartementets brev 3. mars 1997 til komiteen. I brevet er det vist til lovavdelingens uttalelse og blant annet uttalt:

”Yrkesskadeforsikringsloven har et noe mer omfattende sykdomsbegrep enn det man finner i folketrygdloven. Etter lovens § 11 første ledd bokstav c dekkes også ”annen skade

og sykdom, dersom denne skyldes påvirkning fra skadelige stoffer eller arbeidsprosesser". Denne bestemmelsen er ment å være sikkerhetsnett for yrkesskader og yrkessykdommer som ikke dekkes av folketrygden.

Det er en vanlig misforståelse at man ikke kan få erstatning fra yrkesskadeforsikringen dersom tilfellet ikke godkjennes av trygdeetaten etter folketrygdens bestemmelser om yrkesskade. Dette er feil. Yrkesskadeforsikringsordningen har samlet sett et mer omfattende sykdomsbegrep enn folketrygden."

- (44) Sosialkomiteen la etter dette til grunn at også ekstraordinær tannslitasje på grunn av støv kan anses som en skade eller sykdom og dekkes etter yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav c, under forutsetning av at den kan dokumenteres å være forårsaket av yrkesutøvelse. Denne type skade er heller ikke i ettertid tatt med på listen over sykdommer som skal likestilles med yrkesskade, jf. § 11 første ledd bokstav b og folketrygdloven § 13-4 med tilhørende forskrift.
- (45) Det som etter dette står klart er at yrkesskadeforsikringen bygger på folketrygdens listesystem, men at området for yrkesskadeforsikringen likevel ikke er helt identisk med folketrygdens.
- (46) Videre må det legges til grunn at bestemmelsen i § 11 første ledd bokstav c supplerer bestemmelsen i bokstav b og ikke er tilsiktet å ha et vidt anvendelsesområde. Det er ikke slik at enhver skade eller sykdom dekkes av bokstav c, selv om det foreligger årssakssammenheng.
- (47) Det er på det rene, og heller ikke omtvistet mellom partene, at det som betegnes som belastningslidelser var tilsiktet å falle utenfor dekningsområdet for yrkesskadeforsikringen. For trygdens del er dette kommet til uttrykk i gjeldende folketrygdlov § 13-3, men det samme må etter klare uttalelser i forarbeidene legges til grunn for yrkesskadeforsikringsloven. Belastningslidelsene omfatter primært muskel- og skjelettlidelser. Typisk for disse lidelsene er at det skjer en utvikling over tid, og at det foreligger et belastende element som gir en kumulerende påvirkning på kroppen. Når departementet, riktignok under tvil, kom til at belastningslidelser ikke burde dekkes under yrkesskadeforsikringen, skyldtes det de administrative og økonomiske konsekvenser, jf. proposisjonen side 55. Jeg ser ikke bort fra at de synspunkter som har begrunnet at belastningslidelser holdes utenfor dekningsområdet for yrkesskadeforsikringen, kan ha betydning også for vurderingen av lignende skader og sykdommer, men vår sak gir ikke grunn til å gå nærmere inn på dette.
- (48) På den annen side kan det etter mitt syn ikke stilles opp noe krav om at det må dreie seg om en typisk yrkessykdom som er på vei inn på listen etter folketrygdloven for at en sykdom skal omfattes av § 11 første ledd bokstav c. Et slikt tolkningsresultat har beskjedne forankring i bestemmelsens ordlyd, vil innebære at den får liten selvstendig betydning, og er også i strid med den rettsoppfatning som Olivinsaken bygget på og som er forelagt Stortinget.
- (49) Dersom det dreier seg om en sykdom som etter sin art tilsvarer listesykdommene, vil bestemmelsen i bokstav c etter mitt syn kunne komme til anvendelse, slik at den dekkes av yrkesskadeforsikringen, forutsatt at det påvises årsakssammenheng. Men jeg mener at området ikke kan være begrenset til dette - også ved andre sykdommer kan det foreligge forhold som gjør at det er naturlig å likestille dem med listesykdommene, hensyn tatt til lovens formål og system.

- (50) Når jeg med dette som bakgrunn skal vurdere kravet fra A, bemerker jeg først at det er uomtvistet at blodpropp ikke kan anses som en belastningslidelse. Venetrombose er ikke et resultat av at det over tid skjer en akkumulering av sårbarhet, og sannsynligheten for blodpropp er derfor ikke høyere etter flere år enn etter noen timer med det som av herredsretten er karakterisert som en "tvangspreget arbeidsstilling". På bakgrunn av uttalelsene fra de medisinske sakkyndige, må jeg legge til grunn at vi i vår sak har å gjøre med en stadig repeterende klinisk faktor.
- (51) Selv om blodpropp er en multifaktoriell sykdom, og det vil kunne være problemer forbundet med å fastslå om det foreligger faktisk årsakssammenheng, er det ikke naturlig å likestille den med belastningslidelsene. At den hadde sin årsak i en arbeidsstilling, finner jeg heller ikke avgjørende. Den inntrådte på en helt annen måte.
- (52) Blodpropp fremstår ikke som noen typisk yrkesskade, i den forstand at den er vanlig forekommende i arbeidslivet. Jeg nevner at professor dr.med. Per Morten Sandset i sin erklæring for Høyesterett har opplyst at venetrombose er en sjelden sykdom som rammer om lag 1/2000 – 1/1000 pr. år i Norge, og at det derfor ikke kan være mange sveisere som utvikler sykdommen. At man senere har gått over til mer mekanisert sveising, innebærer for øvrig at sannsynligheten for at risikoen realiserer seg, i dag fremstår som meget liten. Venetrombose kan ikke forventes å bli inkludert i listesykdommene, jf. yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav b. Men, som jeg tidligere har gjort rede for, er dette ikke til hinder for at A gis dekning etter bokstav c.
- (53) A er i sitt arbeid som sveiser påført øresuslidelse og vibrasjonsskade, jf. forskriften til folketrygdloven § 13-4, § 1 bokstav D) og F), og har fått utbetalt menerstatning under yrkesskadeforsikringen for disse lidelsene. Det dreier seg altså om et yrke med flere spesielle risikofaktorer. Enkelte av bestemmelsene i forskriften er også direkte knyttet til bestemte risikoutsatte yrker. Nå var det ikke øresuslidelsen eller vibrasjonsskaden som stilte Autenfor arbeidslivet, men blodproppen påført som følge av den nokså spesielle arbeidsstillingen ved sveising av skip. Jeg har imidlertid vondt for å se at hans rettigheter i denne arbeidssituasjonen skal være betinget av om den ene eller andre risikofaktor realiserer seg.
- (54) De generelle hensyn som lå til grunn for lovgiver ved vedtakelsen av loven i 1989, underbygger etter min mening at kravet her dekkes. Ikke minst gjelder dette det grunnleggende rettferdssynspunktet at arbeidstakere ikke bør bære følgene av skadelig påvirkning i arbeidsforhold, jf. proposisjonen side 40. Departementet fremhever i denne sammenheng særskilt at arbeidstakere utsetter seg for en risiko som de bare i liten grad selv kan kontrollere, og at de da bør holdes skadesløse hvis risikoen gir seg utslag i skade. Dette slår til, mener jeg, med tyngde i vår sak. A pådro seg sykdommen nettopp som følge av en omlegging av produksjonen som hadde til formål å effektivisere driften, og han hadde i liten grad mulighet for å beskytte seg mot den økende helserisiko som dette med nødvendighet innebar for ham. De hensyn som ledet til unntaket for belastningslidelsene kommer i bakgrunnen her.
- (55) Jeg er etter dette kommet til at A har krav på erstatning etter bestemmelsen i yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav c, slik at lagmannsrettens dom i hovedanken blir å stadfeste med den omforente endring av domsbeløpet.

- (56) Etter det resultatet jeg er kommet til, må A tilkjennes omkostninger for Høyesterett. Salær er oppgitt til 175 000 kroner, som inkluderer en dag medgått til utenbys bevisopptak. Oppgaven legges til grunn.
- (57) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Lagmannsrettens dom punkt 1 og 2 i hovedanken stadfestes, likevel slik at erstatningsbeløpet settes til 1 416 558 – enmillionfirehundreogsekstentusenfemhundreogfemtiåtte – kroner.
  2. I saksomkostninger for Høyesterett betaler If Skadeforsikring NUF til A 175 000 - etthundreogsyttifemtusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom, med tillegg av den alminnelige forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra utløpet av oppfyllelsesfristen til betaling skjer.
- (58) Dommer **Tjomsland**: Jeg er kommet til et annet resultat enn førstvoterende.
- (59) Det fremgår – etter mitt syn – av de uttalelser i Ot.prp. nr. 44 (1988-89) side 56 og 89 som er gjengitt av førstvoterende, at bestemmelsen i yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav c skulle ha en meget begrenset rekkevidde. Og dette var meningen selv om departementet var på det rene med at de generelle hensyn som lå til grunn for vedtakelsen av loven, med styrke kunne anføres for at alle lidelser som hadde sin årsak i arbeidet burde omfattes av dekningen. En så vid bestemmelse ønsket man imidlertid ikke å gi.
- (60) Bestemmelsens begrensede rekkevidde er – i følge proposisjonen – forankret i uttrykket "påvirkning fra skadelige stoffer eller arbeidsprosesser." Når belastningslidelsene – som er en helt sentral gruppe yrkeslidelser – i følge forarbeidene skulle falle utenfor bestemmelsen, må dette ha vært utslag av en slik presiserende eller innskrenkende fortolkning av bestemmelsen. Dette innebærer at det under enhver omstendighet må trekkes en grense for bestemmelsens rekkevidde som supplement til bokstav b.
- (61) Jeg antar på bakgrunn av de retningsgivende uttalelsene i lovforarbeidene at bestemmelsen tar sikte på å dekke forholdsvis typiske yrkessykdommer som etter sin karakter tilsvarende lidelser som omfattes av listebestemmelsen. Noe krav om at vedkommende lidelse må være på vei inn på listen, kan etter mitt syn likevel ikke stilles.
- (62) Den blodproppen som A ble rammet av, var ikke en belastningslidelse. Den inntrådte på en annen måte enn slike lidelser. Men årsaken til lidelsen er også i dette tilfellet en kroppsstilling som A har hatt i sitt arbeid. Blodpropp vil kunne skyldes en rekke ulike stillinger den rammede har inntatt i forskjellige typer yrker, på reiser eller ved fritidssysler. Noen spesielt typisk yrkessykdom kan blodpropp ikke sies å være, verken generelt eller i forhold til As yrke.
- (63) As blodpropp skyldes etter mitt syn en annen type årsak enn de tilfeller som dekkes av Sosialdepartementets forskrift av 11. mars 1997 nr. 220. De lidelser som omfattes av listen i forskriften, skyldes – så vidt jeg kan se – ytre påvirkning. Dette gjelder særlig ulike former for skadelige stoffer. I så måte var det – selv om det der var tale om en mekanisk

skade – likhet mellom listesykdommene og den såkalte Olivinsaken, som gjaldt ekstraordinær tannslitasje på grunn av støv, og som er omtalt av førstvoterende. Andre lidelser skyldes en ytre påvirkning som gjør seg gjeldende under en arbeidsprosess, jf. forskriften punkt F som gjelder sykdommer som "er framkalt av vibrasjoner overført fra vibrerende maskiner, pressluftverktøy, bankehammere o.l.".

- (64) Vårt tilfelle, hvor lidelsen har sin årsak i selve arbeidsstillingen, er etter mitt syn av en annen karakter enn de som omfattes av listen. Jeg kan ikke se at listen inneholder tilfeller som kan sies å være tilsvarende med vår sak, med andre ord hvor selve lidelsen skyldes arbeidstakerens arbeidsstilling. Det er nok så – som fremhevet av førstvoterende – at A i sitt arbeid også er blitt rammet av andre lidelser som omfattes av listen. Men jeg kan ikke se at dette kan påvirke vurderingen av blodproppen.
- (65) Jeg er på denne bakgrunn kommet til at If Skadeforsikring NUF må bli å frifinne.
- (66) Dommer **Bruzelius:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med annenvoterende, dommer Tjomsland.
- (67) Dommer **Flock:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende, dommer Støle.
- (68) Dommer **Gjølstad:** Likeså.
- (69) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Lagmannsrettens dom punkt 1 og 2 i hovedanken stadfestes, likevel slik at erstatningsbeløpet settes til 1 416 558 – enmillionfirehundreogsekstentusenfemhundreogfemtiåtte – kroner.
2. I saksomkostninger for Høyesterett betaler If Skadeforsikring NUF til A 175 000 - etthundreogsyttifemtusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom, med tillegg av den alminnelige forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra utløpet av oppfyllelsesfristen til betaling skjer.